

RUNNING ON

CHRISTIAN RINDERKNECHT

Le tigre et le chevreuil

Une anthologie bilingue

Attila József

Traduction de Christian Rinderknecht

2025

© Traduction de Christian Rinderknecht, 2025.
© Couverture conçue par Max Wang (王大衛), 2025.

Cette traduction est dédiée à XXX.

Le tigre et le chevreuil	2
<i>Seul toi devrait lire mes poèmes</i>	2
Un homme fatigué	4
Pourquoi m'avoir parlé durement?	6
<i>Ne sois pas si bête</i>	8
<i>Trains de fret aiguillés</i>	10
<i>Conscience</i>	12
I. <i>L'aube détache le ciel de la terre</i>	12
II. <i>J'ai vu des tableaux barbouillés de bleu</i>	12
III. <i>Je suis maigre</i>	14
IV. <i>Tout comme un tas de bûches</i>	14
V. <i>À la gare de fret</i>	16
VI. <i>Voici le tourment intérieur</i>	16
VII. <i>Par dessous le soir</i>	18
VIII. <i>Le silence écoutait attentivement</i>	18
IX. <i>J'ai entendu le fer sangloter</i>	18
X. <i>Il est un homme accompli</i>	20
XI. <i>J'ai vu le bonheur</i>	20
XII. <i>Je vis près du chemin de fer</i>	20
<i>Tu vieilliras et regretteras combien tu m'as blessé</i>	22
L'inventaire est prêt	26
Pose ta main	28
Glossaire en anglais	30

Seul toi devrait lire mes poèmes,
toi qui me connaît et m'aime,
puisque tu navigues le néant
et sais ce qui adviendra, comme le devin,

car le silence apparut dans tes rêves
sous forme humaine,
et dans ton cœur parfois s'attarde
le tigre et le chevreuil docile.

Début juin 1936

Csak az olvassa versemet,
ki ismer engem és szeret,
mivel a semmiben hajóz
s hogy mi lesz, tudja, mint a jós,

mert álmaiban megjelent
emberi formában a csend
s szívében néha elidőz
a tigris meg a szelid őz.

1936 június eleje

Un homme fatigué

Dans les champs, des paysans solennels
commencent à rentrer chez eux en silence.
Nous sommes allongés côte à côté,
la rivière et moi;
des herbes tendres dorment sous mon cœur.

Une vaste sérénité coule avec la rivière placide,
soucis et fardeaux s'en vont
pour devenir rosée;
ni homme ni enfant, ni Hongrois ni frère,
seulement un homme fatigué, allongé ici.

Le soir prodigue sa paix,
je suis une tranche de son pain chaud;
le ciel aussi se repose
sur la tranquille rivière Maros,
et elles s'assoient dehors, sur mon front,
les étoiles.

Août 1923

Megfáradt ember

A földeken néhány komoly paraszt
hazafelé indul hallgatag.
Egymás mellett fekszünk: a folyó meg én,
gyenge füvek alusznak a szívem alatt.

A folyó csöndes, nagy nyugalmat görget,
harmattá vált bennem a gond és teher;
se férfi, se gyerek, se magyar, se testvér,
csak megfáradt ember, aki itt hever.

A békességet szétosztja az este,
meleg kenyérből egy karaj vagyok,
pihen most az ég is, a nyugodt Marosra
s homlokomra kiülnek a csillagok.

1923 august

Pourquoi m'avoir parlé durement ?

Pourquoi m'avoir parlé durement?
Je ne t'ai pas fait du mal, mon ami;
tu es en colère pour quelque raison,
je te demande sincèrement pardon
et je voudrais que tu m'accompagnes
maintenant voir les bûcherons
et t'allonger avec moi dans la forêt;
le feuillage ondulera au-dessus de nos têtes,
des fonds marins nous regarderons le ciel
où les nuages naissant se muent en feuilles.
Là-bas, une vaste sérénité nous enveloppera
et sera si bonne pour nous maintenant,
triplement bonne si deux la reçoivent,
et c'est pourquoi j'aimerais que tu sois avec
moi
jusqu'à ce qu'on entende sonner la cloche le
soir;
nous nous échardonnerons l'un l'autre
et flânerons jusqu'à la maison tout aussi fati-
gués,
comme les bineurs, taciturnes laboureurs qui,
dans la puissance pacificatrice des champs,
ont semé des graines qui rendent au centuple.

23 Janvier 1924

Miért mondottál rosszat nékem

Miért mondottál rosszat nékem?
Én nem bántottalak, barátom,
Hogyha valamiért haragszol,
szívesen bocsánatot kérek
s szeretném, ha most velem jönnél,
meganézzük majd a favágókat
s leheverünk együtt az erdőn,
fejünk fölött hullámzanak a lombok,
hűs tengerfenékről az eget nézzük,
ahol meg zsenge felhők lombosodnak.
Ott nagy nyugalom karol majd belénk
és nékünk az most olyanigen jó lesz,
háromszoros a jó, ha kettő kapja,
azért szeretném, hogyha velem lennélek,
míg odahallik este a harangszó,
a bogáncsokat leszedjük egymásról
s hazaballagunk éppolyan fáradtan,
miként a kapás, szótalan munkások,
akik a földek békés erejébe
százannyit termő magokat vetettek.

1924 jan. 23.

Ne sois pas si bête.
Tu cours comme le vent matinal,
un jour tu seras renversée par une auto.
D'ailleurs, j'ai récuré ma petite table,
et maintenant la lumière suave de mon pain
est plus pure.
Hé bien, reviens; si tu veux
j'achèterai une couverture pour mon lit de
fer.
Une couverture ordinaire, grise.
Elle conviendra à ma Pauvreté, qui t'aime,
et le Seigneur t'aime aussi beaucoup
et Il m'aime aussi.
Le Seigneur ne vient jamais dans toute sa
splendeur,
Il ne veut pas abîmer mes yeux,
qui ont hâte de te voir
et qui te regarderont avec beauté.
Quand tu reviendras,
je t'embrasserai doucement,
je n'arracherai pas ton manteau.
Je te raconterai toutes les nouvelles blagues,
parce que j'en ai inventé beaucoup depuis,
et que tu seras gaie et rougieras,
et tu baisseras les yeux vers le sol,
et nous nous esclafferons,
et nos voisins nous entendrons
et jusqu'aux journaliers taciturnes et austères
qui, parmi leurs rêves fatigués et brisés,
esquisseront un sourire aussi.

Automne 1925

Olyan bolond vagy
szaladsz
akár a reggeli szél.
Még elüt valamelyik autó.
Pedig lesikáltam kis asztalomat
és most
tisztábban világít kenyерem enyhe fénye.
No gyere vissza, ha akarod
veszek takarót vaságyamra.
Egyszerű, szürke takarót.
Illik az
szegénységemhez, aki szeret téged
és az Úr is szereti nagyon
és engem is szeret az Úr
nem jön soha nagy fényességgel
Nem akarja, hogy elromoljanak
szemeim, akik
nagyon kívánnak látni téged.
És nagyon szépen néznek majd terád
ha visszajössz
vigyázva foglak megcsókolni,
nem tépem le rólad a kabátot
és elmondom minden a sok tréfát,
mert sokat kieszeltem azóta,
hogy te is örülj,
majd elpirulsz,
lenézel a földre és kacagunk
hangosan, hogy behallatszik szomszédunkba
a szótlan, komoly napszámosokhoz is behal-
lik
és fáradt, összetört
álmukban majd elmosolyodnak ők is.

Trains de fret aiguillés;
le cliquetis onirique
passe de légères menottes
au paysage muet.

La lune jaillit sans effort,
comme un prisonnier libéré.

Les pierres concassées reposent
dans leur ombre propre,
elles scintillent pour elles-mêmes,
elles sont à leur place
comme jamais avant.

Quel éclat de la vaste nuit
est cette lourde nuitée,
qu'elle tombe sur nous
comme un fer sur la poussière?

Désir né du soleil!
Quand l'ombre couvre le lit,
pourrais-tu aussi veiller toute la nuit?

Devant l'entrepôt
une lampe poussiéreuse brûle.
Elle est seulement visible, pas lumineuse;
ainsi est le voeu pieux : il cligne vivement,
mais le ciel est une grande lumière morte.

Tehervonatok tolatnak,
a méla csörömpölés
könnyű bilincseket rak
a néma tájra.

Oly könnyen száll a hold,
mint a fölszabadult.

A megtört kövek
önnön árnyukon fekszenek,
csillognak
maguknak,
úgy a helyükön vannak,
mint még soha.

Milyen óriás éjszaka
szilánkja ez a sulyos ej,
mely úgy hull le ránk,
mint a porra a vasszilánk?

Napszülte vágy!
Ha majd árnyat fogad az ágy,
abban az egész éjben
is ébren
maradnál?

A raktár
előtt poros lámpa ég.
Csak látszik, nem világít,
ilyen az ész, ha áhit.
Pislog élénken, holott
nagy halott
fény az ég.

Conscience (1934)

I

L'aube détache le ciel de la terre
et, au son de sa voix claire et douce,
scarabées et enfants pirouettent
en entrant dans la lumière du jour;
l'air n'est pas humide, la brillante légèreté flotte!
Avec la nuit, elles se posèrent sur les arbres
comme de petits papillons, les feuilles.

II

J'ai vu des tableaux barbouillés de bleu,
rouge et jaune dans mes rêves
et je sentis que tout était en ordre —
pas un seul grain de poussière qui virevolte.
Maintenant estompé, mon rêve descend dans
mes membres,
et le monde de fer est l'ordre.
Avec le jour, une lune point en moi et,
à la nuit tombée, un soleil brille ci-dedans.

Eszmélet (1934)**I**

Földtől eloldja az eget
a hajnal s tiszta, lágy szavára
a bogarak, a gyerekek
kipörögnek a napvilágra;
a levegőben semmi pára,
a csilló könnyűség lebeg!
Az éjjel rászálltak a fákra,
mint kis lepkék, a levelek.

II

Kék, piros, sárga, összekent
képeket láttam álmaimban
és úgy éreztem, ez a rend —
egy szalló porszem el nem hibbant.
Most homályként száll tagjaimban
álmom s a vas világ a rend.
Nappal hold kél bennem s ha kinn van
az éj — egy nap süt idebent.

III

Je suis maigre,
parfois je ne mange que du pain;
entouré par ces âmes oisives et bavardes,
je cherche en vain plus de certitude,
comme le dé.

Aucun rôti de palette ne trouve ma bouche
quand j'étreins un enfant sur mon cœur
— aussi fûté soit-il,
le chat ne peut attraper d'un coup
la souris dehors et la souris dedans.

IV

Tout comme un tas de bûches,
le monde gît en vrac;
chaque chose presse, pèse,
s'arrime à l'autre,
et ainsi tout est déterminé.
Seul ce qui n'est pas a un arbrisseau,
seul ce qui sera peut fleurir;
ce qui est tombera en pièces.

III

Sovány vagyok, csak kenyeret
eszem néha, e léha, locska
lelkek közt ingyen keresek
bizonyosabban, mint a kocska.
Nem dörgölődzik sült lopcska
számhoz s szivemhez kisgyerek —
ügyeskedhet, nem fog a macska
egyszerre kint s bent egeret.

IV

Akár egy halom hasított fa,
hever egymáson a világ,
szorítjanyomja, összefogja
egyik doleg a másikát
s így mindenik determinált.
Csak ami nincs, annak van bokra,
csak ami lesz, az a virág,
ami van, széthull darabokra.

V

À la gare de fret,
je m'étalai derrière le pied de l'arbre,
comme une masse de silence;
une herbe grise atteignit ma bouche,
crue, étrange-sucrée.
Faisant le mort, je regardais le garde
— ressentant quoi? —
et son ombre qui, sur les wagons silencieux,
s'entêtait à bondir sur les charbons reluisants,
couverts de rosée.

VI

Voici le tourment intérieur,
pourtant l'explication gît à l'extérieur.
Ta blessure est le monde
— en feu, s'échauffant —
et tu sens ton âme, la fièvre.
Tu es captif tant que ton cœur se révolte
— ainsi tu seras libre s'il se complait
à ne pas bâtir pour toi une maison
où un propriétaire vient demeurer.

V

A teherpályaudvaron
úgy lapultam a fa tövéhez,
mint egy darab csönd; szürke gyom
ért számhoz, nyers, különös-édes.
Holtan lestem az őrt, mit érez,
s a hallgatag vagónokon
árnyát, mely ráugrott a fényes,
harmatos szénre konokon.

VI

Im itt a szenvedés belül,
ám ott kívül a magyarázat.
Sebed a világ — ég, hevül
s te lelkedet érzed, a lázat.
Rab vagy, amíg a szíved lázad —
úgy szabadulsz, ha kényedül
nem raksz magadnak olyan házat,
melybe háziúr települ.

VII

Par dessous le soir,
j'ai levé les yeux aux rouages des cieux :
des fils scintillants de la chance
le métier du passé avait tissé la loi ;
par dessous la vapeur de mes rêves,
j'ai regardé à nouveau dans les cieux
et j'ai vu le tissu de la loi
toujours se déchirer quelque part.

VIII

Le silence écoutait attentivement
— Une heure sonna.
Tu pourrais visiter ton enfance ;
entre les murs de ciment humide
tu pourrais imaginer un peu de liberté
— me dis-je. Et dès que je fus sur pied,
les étoiles, la Grande Ourse
scintillaient au-dessus,
comme les grilles en haut dans ma cellule.

IX

J'ai entendu le fer sangloter,
j'ai entendu la pluie rire.
Je vis que le passé était craquelé
et que seuls les souvenirs peuvent s'oublier,
et comment je ne peux qu'aimer,
pliant sous mes fardeaux —
pourquoi devrais-je aussi forger une arme
de toi, for intérieur doré !

VII

Én fölnéztem az est alól
az eget fogaskerekére —
csilló véletlen szálaiból
törvényt szőtt a mult szövőszéke
és megint fölnéztem az égre
álmaim gőzei alól
s láttam, a törvény szövedéke
mindig fölfeslik valahol.

VIII

Fülelt a csend — egyet ütött
Fölkereshetnéd ifjúságod;
nyirkos cementfalak között
képzelhetsz egy kis sabadságot —
gondoltam. S hát hát amint fölállok
a csillagok, a Göncölök
úgy fénylenek fönt, mint a rácok
a hallgatag cella fölött.

IX

Hallottam sírni a vasat,
hallottam az esőt nevetni.
Láttam, hogy a mult meghasadt
s csak képzetet lehet feledni;
s hogy nem tudok mást, mint szeretni,
görnyedve terheim alatt —
minek is kell fegyvert veretni
belőled, arany öntudat!

X

Il est un homme accompli celui qui n'a
ni mère ni père en son cœur,
celui qui sait qu'il reçoit la vie
tel un supplément à la mort, et la rendra
à tout moment comme un objet trouvé
— par conséquent il la garde,
celui qui n'est ni un dieu ni un prêtre,
ni pour lui-même ni pour autrui.

XI

J'ai vu le bonheur; il était doux, brillant
et un quintal et demi.
Sur la mauvaise herbe de la cour de ferme
son sourire courbé se balançait.
Il s'affala dans la marre tendre et tiède,
plissa les yeux, puis me grogna une fois —
Jusqu'à ce jour, je vois avec quelle hésitation
la lumière du jour s'amusait avec ses soies.

XII

Je vis près du chemin de fer.
Nombreux sont les trains
qui viennent et vont, et j'observe de loin
comment les fenêtres illuminées défilent
dans l'obscurité vacillante et peluchée.
Ainsi les jours luisants se pressent dans la nuit
éternelle,
et je me tiens dans la lueur des compartiments,
je m'accoude et garde le silence.

X

Az meglett ember, akinek
szívében nincs se anyja, apja,
ki tudja, hogy az életet
halálra ráadásul kapja
s mint talált tárgyat visszaadja
bármikor — ezért őrzi meg,
ki nem istene és nem papja
se magának, sem senkinek.

XI

Láttam a boldogságot én,
lágy volt, szőke és másfél mázsa.
Az udvar szigorú gyöpén
imbolygott göndör mosolygása.
Ledőlt a puha, langy tócsába,
hunyorgott, röfftent még felém —
ma is látom, mily tétovázva
babrált piheí közt a fény.

XII

Vasútnál lakom. Erre sok
vonat jön-megy és el-elnézem,
hogy' szállnak fényes ablakok
a lengedező szösz-sötétben.
Így iramlanak örök éjben
kivilágított nappalok
s én állok minden fülke-fényben,
én könyöklök és hallgatok.

Tu vieilliras et regretteras combien tu m'as
blessé
— ce dont tu t'enorgueillis aujourd'hui.
La conscience viendra heurter à la porte
et ne te laissera seule dans aucun souvenir.

Tu auras un vieux chien qui s'installera à tes
côtés.
Tu te reposeras durant le jour, t'assoupissant
sur une chaise
parce que tu as peur seule la nuit.
Les ombres recouvriront la vieille dame trem-
blotante.

Ton vieux chien gémira parfois,
mais la pièce redevient silencieuse,
tout est en ordre,
et pourtant un être passé
te manque dans le silence solitaire.

Tu chancelleras et quand ta mauvaise jambe
aura assez titubé,
tu t'asseyeras. Ton portrait de jeunesse trône
dans un cadre doré. Tu lui marmonneras :
« Je ne l'ai pas serré dans mes bras, c'est que
je ne l'aimais pas. »

« Qu'aurais-je pu faire ? » — tu demandes,
mais ta bouche édentée ne peut plus répondre;
face au soleil dehors, tu fermes les yeux,
tu peux à peine attendre que la lune se lève.

...

Majd megöregszel és bánni fogod,
hogy bántasz — azt, amire büszke vagy ma.
A lelkiismeret majd bekopog
s nem lesz emlék, melyben magadra hagyna.

Lesz vén ebed s az melléd települ.
Nappal pihensz majd, széken szunyókálva,
mert éjjel félni fogsz majd egyedül.
Árnyak ütnek a rezgő anyókára.

Az öreg kutya néha majd nyafog,
de a szobában csend lesz, csupa rend lesz;
hanem valaki hiányozni fog
a multból ahhhoz a magányos csendhez.

Majd tipegsz s ha eleget totyogott
rossz lábod, leülsz. Fönn aranykeretben
áll ifju képed. Hozzá motyogod:
„Nem öletem meg, hiszen nem szerettem.”

„Mit is lehettem volna?” — kérdezed,
de fogatlan szád már nem válaszolhat;
s ki a nap előtt lehunyod szemed,
alig várrod, hogy feljöjjön, a holdat.

...

Car quand tu t'endors, le lit bondit
tel un poulain qui tente de se défaire de son
harnais.

Et la peur, non le désir, occupera ta tête :
devrais-tu l'aimer, devrais-tu ne pas l'aimer ?

Décide toi-même. Je suis au regret
de ne pouvoir répondre si tu demandes :
est-il vivant ?
Parce que la peine dedans est fatiguée,
elle s'endort comme un enfant, et moi avec.

Novembre 1936

Mert ha elalszol, ugrál majd az ágy,
mint a csikó, hogy a hámot levesse.
S a félelem tündődik, nem a vágy,
a fejedben: Szeress-e, ne szeress-e.

Magadban döntöd el. Én fájlalom,
hogy nem felelhetek, ha kérded: él-e.
Mert elfárad bennem a fájdalom,
elalszik, mint a gyermek s én is véle.

1936 november

L'inventaire est prêt

J'eus confiance en moi dès le début.
Qui ne possède rien ne vaut pas grand chose,
pour sûr pas plus que l'animal
qui périt pour toujours.
Quand j'avais peur, je faisais front.
Je suis né, je me suis fondu dans le décor,
je me suis distingué.
J'ai aussi payé ce qui était dû,
j'ai aimé qui donnait gratuitement.
Quand une dame joueuse me faisait marcher,
je la croyais sincèrement
— qu'elle satisfasse son désir!
J'ai récuré des navires, j'ai hissé des seaux.
Parmi les hommes cultivés, j'ai fait l'idiot.
J'ai colporté des moulinets,
du pain et des livres, des journaux,
des poèmes — quand c'était facile.
Parfois j'espère que je mourrai dans un lit,
pas dans une glorieuse bataille,
pas sur une corde molle d'acrobate.
Quoiqu'il advienne, l'inventaire est prêt.
J'ai vécu, et d'autres en sont déjà mort.

Novembre–Décembre 1936

Kész a leltár

Magamban bíztam eleitől fogva —
ha semmije sincs, nem is kerül sokba
ez az embernek. Semmiképp se többé,
mint az állatnak, mely elhull örökre.
Ha féltem is, a helyemet megálltam —
születtem, elvegyültem és kiváltam.
Meg is fizettem, kinek ahogy mérte,
ki ingyen adott, azt szerettem érte.
Asszony ha játszott velem hitegetve:
hittem igazán — hadd teljen a kedve!
Sikáltam hajót, rántottam az ampát.
Okos urak közt játszottam a bambát.
Árultam forgót, kenyeret és könyvet,
ujsgágot, verset — mikor mi volt könnyebb.
Nem dicső harcban, nem szelíd kötélen,
de ágyban végzem, néha ezt remélem.
Akárhogyan lesz, immár kész a leltár.
Éltem — és ebbe más is belehalt már.

1936 nov.–dec.

Pose ta main

Pose ta main
sur mon front,
comme si ta main
était ma main.

Guardé-le comme
un bourreau,
comme si ma vie
était ta vie.

Aime-le comme
s'il était bon,
comme si mon cœur
était ton cœur.

Mai–Juin 1928

Tedd a kezed

Tedd a kezed
homlokomra,
mintha kezed
kezem volna.

Úgy őrizz, mint
ki gyilkolna,
mintha éltem
élted volna.

Úgy szeress, mint
ha jó volna,
mintha szívem
szíved volna.

1928 máj.-jún.

Glossaire en anglais

A

abban *az* ‘that’ + innes. *-ban* ‘in’

ablakok *ablak* ‘window’ + pl. *-ok*

adott vb. *ad* ‘to give’ + 3rd pers. sg. ind. past. indef.

ahhoz *az* ‘that’ + allat. *-hoz* ‘towards’

ahogy *az* ‘that’ + *hogy* → ‘as, as soon as’

ahol art. *az* + interr. adv. *hol* ‘where?’

akár lit. ‘just like’

akárhogyan lit. *akár* ‘just like’ + *hogyan* ‘how’ → ‘anyway, anyhow, whatever’, alt. *akárbogy*

akarja vb. ‘to want’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. *-ja*

akarod vb. *akar* ‘to want’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def. *-od*

aki conj. ‘who’

akik pron. ‘who’ + pl. *-k*

akinek pron. *aki* ‘who’ + attr. poss. *-nek*

alatt post. *al-* ‘lower part, below’ + locat. *-att*

alig adv. ‘barely’

alól al ‘lower part’ + abl. *-l* ‘from’

alusznak vb. *alszik* ‘to sleep’ → ‘to fall asleep’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-nak*

ami rel. pron. ‘which, that’

amíg adv. ‘as long as’; ‘until’ if followed by negated verb

amint *az* + *mint* ‘like’: ‘as soon as’, lit. ‘as’

amire *ami* ‘that, which’ + subl. *-re* ‘onto’

ampát *ampa* ‘bucket’ + acc. *-t*

annak art. *az* ‘that’ + attr. poss. *-nak* → *annak*

anya *anya* ‘mother’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-ja*

anyakára *anyó* ‘elderly woman’ + dim. *-ka* (term of endearment; rare. term of address to the wife by her husband in old age) + subl. *-ra* ‘on[to]’

apja apa ‘father’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-ja*

arany ‘gold, golden’

aranykeretben *arany* ‘gold’ + *keret* ‘frame’ + innes. *-ben* ‘in’

asztalomat *asztal* ‘table’ + 1st pers. sg. single-poss. poss.

-om + acc. *-at*

asszony ‘lady’

autó ‘car’

azért art. *az* ‘that’ + causal *-ért* → adv. ‘for that reason, that is why’

azóta art. *az* ‘that’ + *óta* ‘since’ → ‘since then’

azzt *az* ‘that’ + acc. *-t*

A

ágy ‘bed’

ágynak ‘bed’ + innes. *-ban* ‘in’

áhit vb. ‘to wish (for smth.)’

áll vb. ‘to stand’

állatnak vb. *áll* ‘to stand’ + noun-forming *-at* → *állat* ‘animal’ + dat. *-nak*

álllok vb. *áll* ‘to stand’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*

álmukban *álon* ‘dream’ + 3rd pers. pl. single-poss. poss. *-uk* + innes. *-ban* ‘in’

álmaiban *álon* ‘dream’ + 2nd pers. sg. inform. poss. *-a* + poss. pl. *-i* + innes. *-ban* ‘in’ → *álmaiban*

álmaim *álon* ‘dream’ + 1st pers. sg. poss. *-a* + poss. pl. *-i* + 1st pers. sg. pers. *-m*

álmaimban *álon* ‘dream’ + 1st pers. sg. poss. *-a* + poss. pl. *-i* + 1st pers. sg. pers. *-m* + innes. *-ban* ‘in’ → *álmaimban*

ám poetic, interj. contrad. ‘but’

árnyak *árny* ‘shadow’ + nom. pl. *-ak*

árnyat *árny* ‘shadow’ + acc. *-t*

árnyát *árny* ‘shadow’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-a* + acc. *-t* → *-át*

árnyukon *árny* ‘shadow’ + 3rd pers. pl. single-poss. poss. *-uk* + super. *-on* ‘on’

árultam *áru* ‘good, merchandise’ + vb.-forming *-l* → ‘to sell, peddle, deal in’ + 1st pers. sg. ind. past *-tam*

B

babrált vb. *babrál* ‘to fiddle’

- bambát** *bamba* ‘dim-witted, fool’ + acc. *-at*
- barátom** *barát* ‘friend’ + 1st pers. sg. single-poss. poss. *-om*
- bánni** vb. *megbán* ‘to regret’: perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *bán* ‘to mind (negatively), to be bothered’
- bántasz** vb. *bán* ‘to be bothered’ + caus. *-t* → ‘to hurt’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.
- bántottalak** vb. *bán* ‘to mind (negatively), to be bothered’ + caus. *-t* → *bánt* ‘to hurt’, inf. *bántani* + 1st pers. sg. ind. pres. 2nd obj.
- bármikor** *bár* ‘any’ + adv. *mikor* ‘when’ → ‘any time’
- behallatszik** vb. pref. *be-* ‘inwardly’ + vb. *hall* ‘to hear’ + caus. *-at* + vb.-forming *-szik* → ‘to cause to sound in’
- behallik** syn. *behallatszik*
- bekopog** vb. pref. *be-* ‘inwardly’ + vb. *kopog* ‘to knock’
- belehalt** vb. pref. *bele-* ‘into’ + vb. *hal* ‘to die’ → ‘to die from (smth, smb)’ + 3rd pers. sg. ind. past indef.
- belénk** pron. *belé* (folksy, syn. *bele*) ‘into him’ + 1st pers. pl. → ‘with us, into us’
- belőled** pron. *belőle* ‘out of him’ + 2nd pers. sg. *-d*
- belül** ‘inside’
- bennem** pron. *benne* ‘inside smth, smb’ + 1st pers. sg. pers. *-m*
- bent** adv. ‘inside’
- békés** *béke* ‘peace’ + adj.-forming *-s* → ‘peaceful’
- békességet** *béke* ‘peace’ + abst. noun-forming *-ség* + acc. *-et*
- bilincset** *bilincs* ‘handcuff, shackle’ + pl. *-ek* + acc. *-et*
- bizonyosabban** adj. *bizonyos* ‘certain’ + comp. *-abb* ‘more’ + acc. *-t*
- bíztam** vb. *bíz* ‘to entrust smth (to smb)’
- bocsánatot** *bocsánat* ‘pardon’ + acc. *-ot*
- bogarak** *bogár* ‘beetle’ + pl. *-ak* → *bogarak*
- bogáncsokat** *bogáncs* ‘thistle’ + pl. *-ok* + acc. *-at*
- bokra** *bokor* ‘shrub, bush’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-a*
- boldogságot** adj. *boldog* ‘happy’ + noun-forming *-ság* (state

of being) + acc. *-ot*

bolond adj. ‘silly, foolish’

büszke adj. ‘proud’

C

cella ‘cell’

cementfalak *cement* ‘cement’ + *fal* ‘wall’ + pl. *-ak*

csak adv. ‘only’

csend ‘silence’. alt. *csönd*

csendhez ‘silence’ + allat. *-hez* ‘to’

csikó ‘foal’

csillagok *csillag* ‘star’ + pl. *-ok*

csillognák vb. *csillog* ‘to glitter’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

csilló vb. *csillog* ‘to glitter’ + adj.-forming *-o* → *csilló*; usually *csillogó*

csönd ‘silence’, alt. *csend*

csöndes adj. sg. ‘silent’, alt. *csendes*

csörömpölés vb. *csörömpöl* ‘to clank’ + vb. noun-forming *-és* → ‘clanking’

csupa ‘all, mere, pure’

D

darab ‘piece (self-contained, not as a fraction of smth.)’

darabokra adv. *darab* ‘piece, chunk (self-contained)’ + pl. *-ok* + subl. *-ra* ‘on[to]’

de adv. ‘how! || conj. ‘but, surely’ **determinált** Latin *determinare* + vb.-forming *-ál* ‘to determine’ + past part. *-t*

dicső lit. ‘heroic, glorious’

dolog ‘thing’

döntök perfect. vb. pref. *el-* + vb. *dönt* ‘to decide’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def.

dörgölődzik vb. ‘to press against’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

E

e poetic abbrv. *eme, ez* ‘this’

ebbe *ez* ‘this’ + illative *-be* ‘into (the inside of)’ → ‘in this’

ebed noun. *eb* ‘dog’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. → ‘your dog’

egeret *egér* ‘mouse’ + acc. *-et* → *egeret*

egyet *ég* ‘sky’ + acc. *-et* → *egyet*

egész adj. “whole” || adv. ‘wholly’

egyedül *egy* ‘one’ + noun-forming *-ed* + adv.-forming *-ül* → ‘alone’

egyet *egy* + acc. *-t*

egymás pron. ‘each other, each one another’

egymáson pron. *egymás* ‘each other, each one another’ + super. *-on* ‘on’

egyik *egy* ‘one’ + 3rd pers. pl. mult. poss. *-ik* ‘of’

egyszerre adv. *egyszer* ‘at once’ + abl. *-re* ‘onto’

egyszerű *egy* ‘one’ + *-szerű* ‘-like’ → ‘plain, simple, unadorned, humble (< 1945)’

együtt *egy* ‘one’ + locat. *-ütt* → ‘in the company of, together, with’

el adv., conj. ‘afar, far away’ || *el nem* + past. part. || perf. vb. pref.

elalszik perfect. vb. pref. *el-* + vb. *alszik* ‘to sleep’ → ‘to fall asleep’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

elalszol vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *alszik* ‘to sleep’ → ‘to fall asleep’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

eleget *elég* ‘enough’ + acc. *-et* → adv.

elfárad perfect. vb. pref. *el-* + vb. *fárad* ‘to tire, to be tired’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

elhull perfect. vb. pref. *el-* + vb. *hull* ‘to fall’

elidőz vb. perf. pref. ‘*el-*’ + *idő* ‘time’ + vb.-forming *-z* → ‘to tarry, linger’

elmondom vb. *elmond* ‘to tell’ + 1st pers. sg. ind. pres. def. *-om*

elmosolyodnak vb. pref. *el-* + *mosoly* ‘smile’ → ‘the process of smiling’ + vb.-forming *-odik* ‘to become smth’ (here ‘smile’) + 3rd pers. ind. pres. indef. → ‘they start to smile’

elnézem vb. pref. *el-* ‘continuity over a long time’ + vb. *nez* ‘to look at’

eloldja vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *old* ‘to unbind’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

elött *elő* ‘the front part of smth’ + locat. *-tt* ‘in front of, ahead of, before, prior to’

elpirulsz perfect. vb. pref. *el-* + vb. *pirul* ‘to blush’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef. *-sz*

elromoljanak perfect. vb. pref. *el-* + vb. *romlik* ‘to break down, to deteriorate’ + 3rd pers. pl. subj. indef. *-janak*

elüt vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *üt* ‘to hit’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

elvegyültem perfect. vb. pref. *el-* + vb. *vegyül* ‘to mix, blend’ + 1st pers. sg. ind. past. *-tem*

ember ‘person’

embernek *ember* ‘person’ + (dat. *-nek* ‘to, for’ || attr. poss. *-nek*)

engem pron. *én* ‘I’ + acc. → ‘me’

emlék ‘memory’

enyhe *enyh* ‘light, mild, tender, faint’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-e* ‘of’

erdőn *erdőn* ‘forest’ + iness. *-n* ‘in’

erejébe *erő* ‘force, power, strength’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-je* + illative *-be* ‘into (the inside of)’

erre pron. *ez* ‘this, it’ + subl. sg. *-re* ‘onto, to’

esőt vb. *es*, inf. *esik* + pres. part. *-ő* + acc. *-t*

est arch. ‘(in the) evening’

este arch. ‘(in the) evening’ (syn. *est*) || noun ‘evening’

eszem vb. *esz* ‘to eat’, rare without verbal pref., inf. *enni* + 1st pers. sg. ind. pres. def. *-em* → *eszem*

ezért conj. ‘therefore’

ezt *ez* ‘this, it’ + acc. *-t*

É

ébren adv. ‘awake’

édes adj. ‘sweet’

ég ‘sky’ || vb. ‘to burn, to be lit’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

égre ég ‘sky’ + subl. sg. -re ‘onto’

éj ‘night’

éjben poetic éj ‘night’ + innes. -ben ‘in’

éjjel poetic éj ‘night’ + instr. -vel ‘with’ → éjjel

éjszaka éj ‘night’ + szaka ‘period of’ → ‘at night, night-time, night’

él-e vb. él ‘to live’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. + polar interr. -e

életet élet ‘life’ + acc. -et

élénken vb. él ‘to live, exist’ + rare adj.-forming -énk + super. -en ‘on’ → ‘lively’

élted vb. él ‘to live’ + 2nd pers. sg. inform. ind. past. indef.

éltem vb. él ‘to live’ + 1st pers. sg. ind. past

én pron. ‘I’

éppolyan pref. épp- ‘exactly’ + arch. pron. oly ‘such, so’ + deadj. adv.-forming -an → adv. ‘the same kind, just as, just like’

ért vb. ért ‘to reach’, arch. ‘to touch’, fig. ‘to understand’, 3rd pers. sg. past indef.

érte pron. ‘for him, her, it’.

érez vb. ‘to feel, smell, taste’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

éreztem vb. érez ‘to feel’, 1st pers. sg. past def.

érzed vb. érez ‘to feel’, 2nd pers. sg. ind. pres. def.

F

fa ‘tree’

fájdalom vb. fáj ‘to ache, to hurt’ + noun-forming -dalom → ‘pain, grief, sorrow’

fájlalom vb. fáj ‘to hurt’ + vb.-forming -lal → lit., arch. ‘to regret’ + 1st pers. sg. ind. pres. def.

favágókat fa ‘tree’ + vágó ‘cutter’ + pl. -k + acc. -at

fákra fa ‘tree’ + pl. -k + subl. -na ‘onto’ → fákra

fáradt vb. fárad ‘to tire’ + past. part. -t

fáradtan vb. fárad ‘to tire’ + past. part. -t + adv.-forming

-an → ‘tiredly, wearily’

fegyvert *fegyever* ‘weapon’ + acc. *-t*

fejedben *fej* ‘head’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. *-ed* ‘your’ + innes. *-ben* ‘in’

fejünk *fej* ‘head’ + 1st pers. pl. single-poss. poss.

fekszenek vb. inf. *fekszik* ‘to lie (horizontally)’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-enek*

fekszünk vb. inf. *fekszik* ‘to lie (horizontally)’ + 1st pers. pl. ind. pres. indef. *-ünk*

feledni lit. vb. *feled* ‘to forget’, alt. *felejt*

felelhetek *fél* ‘human being’ + vb.-forming *-el* → vb. *felel* ‘to answer, reply’ + poten. 1st pers. sg. ind. pres. indef.

felém post. *felé* ‘to[wards]’ + 1st pers. sg. poss *-m* → pron. ‘towards me’

felhők *felhő* ‘cloud, danger, trouble’ + pl. *-k*

feljöjjön vb. pref. *fel-* ‘upwards’ (see also *föl-*) + vb. *jön* ‘to come’ + 3rd pers. sg. subj. indef.

félelem vb. *fél* ‘to be afraid’ + noun-forming *-elem* → fear’

félni vb. inf. *fél* ‘to fear, to be afraid of’

féltem vb. *fél* ‘to be afraid’ + acc. *-t* → vb. *felt* ‘to fear for smb’ + 1st pers. sg. ind. past def.

fény ‘light, glitter’, fig. ‘happiness, joy’

fénycsillag *fény* ‘light’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-e*

fényes *fény* ‘light, glitter’ + adj.-forming *-es* → ‘bright’

fényességgel *fény* ‘light’ + adj.-forming *-es* ‘with, having’ → ‘bright’ + abst. noun-forming *-ség* → ‘brightness’ + instr. *-vel* ‘with’ (-*gel* after consonant *g*) → ‘with brightness’

fényben *fény* ‘light, glitter’ + innes. *-ben* ‘in’

fénylenek *fény* ‘light’ + freq. vb.-forming *-lik*: ‘to glitter’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-ek*

fizettem vb. *fizet* ‘to pay’ (for smth *-ért*, smb *-nak/-nek*) + 1st pers. sg. ind. past

fog vb. ‘to hold, capture, catch’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. || aux. vb. ‘to will’

fogad vb. ‘to receive’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

fogaskerekére *fogas* ‘tooth’ + *kerék* ‘wheel’: ‘cogwheel’ +

- 3rd pers. sg. single-poss. poss. -e + subl. -re ‘towards’
- fogatlan** *fog* ‘tooth’ + priv. adj.-forming *-atlan* ‘-less’
- foglak** vb. aux. *fog* ‘to will’ + 1st pers. sg. ind. pres. 2nd obj. -lak ‘you’
- fogod** aux. vb. *fog* ‘to will’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def. (e.g. *Meg fog bánni.*)
- fogva** post. ‘from, since’ (with ablative *-tól*, *-től*), with implied continuity
- fogsz** aux. vb. ‘to will’ + 2nd pers. sg. inform. ind. pres. def.
- folyó** vb. inf. *folyik* ‘to flow, go on’ + pres. part. -ó → ‘river’
|| adj. ‘flowing, leaky, current’
- forgót** ‘windmill (toy, US pinwheel)’
- földek** *föld* ‘earth, ground’ + pl. -ek
- földre** *föld* ‘earth, ground’ + subl. -re ‘onto’
- fölkereshetnéd** *föl-* ‘upwards’ + *keres* ‘to seek’: ‘to visit’ + pot. ‘may, might’ -het + 2nd pers. sg. ind. pres. cond. -ned, alt. *felkeres*
- fölálllok** *föl-* ‘upwards’ + vb. *áll* ‘to stand’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. -ok, alt. *felálllok*
- földeken** *föld* ‘earth, field’ + pl. -ek + super. -en ‘on’
- földtől** *föld* ‘earth’ + ablat. -től ‘without, from’
- fölbeslik** vb. pref. *föl-* ‘upwards’ + arch., poetic, vb. *feslik* ‘to come unstitched’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- fölnéztem** vb. pref. *föl-* ‘upwards’ + vb. *néz* ‘to look’ + 1st pers. sg. past. def. -tem
- fölött** *föl-* ‘up[wards]’ + locat. -ött: ‘above’, alt. *elett*
1st pers. sg. ind. pres. indef. -ok, alt. *felálllok*
- fölszabadult** vb. pref. *föl-* completion (see also *fel-*) + *szabad* ‘free’ + vb.-forming -ul → ‘to set free’ + past part. -t
- fönn** adv. ‘above’, alt. ‘fent, fenn’
- fönt** adv. ‘above, up, awake, upstairs’, alt. *fent*
- fülelt** *fül* ‘ear’ + vb.-forming -el: ‘to listen (intently)’ + 3rd pers. ind. past indef. -t
- fülke** *fül* ‘semi-circular obj., shape’ + dim. -ke → ‘compartment’

füvek *fü* ‘grass’ + pl. *-ek*

G

gond arch. sg. ‘care’

Göncölök *Göncöl* + pl. *-ök* → ‘the Great Bear’ (constellation)

göndör adj. ‘curly’

görnyedve vb. *görnyed* ‘to bend (under a burden)’ + adv.-forming *-ve*

görög vb. ‘to roll, scroll’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

gózei *góz* ‘steam, vapour’ + 3rd pers. sg. poss. *-e* + pl. poss. *-i*

gyenge adj. ‘weak’, alt. *gyönge*

gyere vb. *jön* ‘to come’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

gyermek ‘child’, alt. *gyerek*

gyom ‘weed’

gyöpén *gyep* ‘lawn, grass’ + super. *-en* ‘on’

gyilkona vb. *gyilkol* ‘to kill’ + 3rd pers. sg. cond. pres. indef.

H

ha conj. ‘if’, ‘when, once’

hadd lex. of imper. *hagyd* ‘let her (+ subj. vb.)’

hajnal ‘dawn’

hajót *hajó* ‘ship’ + acc. *-t*

hajóz vb. ‘to navigate, sail’

hagyna vb. *hagy* ‘to allow, leave’ + 3rd pers. sg. cond. pres. indef. *-na*

halálra vb. *hal* ‘to die’ + arch. noun-forming *-ál* → ‘death’ + subl. ‘on[to], for’ *-ra* → ‘to death’

hallgatag vb. *hallgat* ‘to remain silent, to listen’ + adj.-forming *-ag*

hallgatok vb. *hallgat* ‘to remain silent, to listen’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*

hallottam vb. *hall* ‘to hear’ + 1st pers. sg. ind. past def. *-ottam*

halom ‘pile, heap’

halott noun./adj. ‘dead’

hanem *ha* conj. ‘if’, ‘when, once’ + *nem* ‘no’: conj. ‘but (following a negative sentence, making it positive)’

hangosan adv. ‘loudly’

haragszol *harag* ‘anger’ + vb.-forming *-szol* → vb. inf. *haragszik* ‘to be angry’ + 2nd pers. inform. sg. ind. pres. indef.

harangszó *harang* ‘(church) bell’ + *szó* ‘word, voice’ → ‘bell chime’

harcban *harc* ‘battle, fight’ + innes. *-ban* ‘in’

harmattá *harmat* ‘dew’ + transl. *-vá* ‘(change, turn) into’

harmatos adj. ‘dewy’

hasított vb. *hasít* ‘to cleave, split’ + past. part. *-ott*

hazaballagunk *haza* ‘home’ (*haz* arch. ‘house’ (modern *ház*) + vb. *ballag* ‘to walk slowly, to stroll’ + 1st pers. pl. ind. pres. indef.

hazafelé *haza* ‘home’ (*haz* arch. ‘house’ (modern *ház*) + short. arch. lative (non-extant case in modern Hungarian) *-á* → ‘(to) home’) + *felé* ‘towards’ → adv. ‘homewards’

hámot *hám* ‘harness’ + acc. *-ot*

háromszoros *három* ‘three’ + *-szoros* ‘-fold’

hát ‘back (body)’, ‘well...’, ‘then, and, but’ (questioning back), ‘surely’

házat *ház* ‘house’ + acc. *-at*

háziúr *ház* ‘house’ + adj.-forming ‘of the’ *-i* + *úr* ‘master, lord’

helyemet *hely* ‘place, space’ + 1st pers. sg. single-poss. poss. *-em* ‘my’ + acc. *-et*

helyükön *hely* ‘place, space’ + 3rd pers. pl. single-poss. poss. *-ük* ‘their’ + super. *-ön* ‘on’

never vb. ‘to lie (down)’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

hevül vb. ‘to grow hot’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

hiányozni *hiány* ‘lack, absence, break’ + vb.-forming *-zik* → ‘(smb) to be missing, missed’, inf. *hiányozni*

hibbant perfect. vb. pref. *el-* + vb. *hibban* ‘to become imbalanced’, arch. + past part. *-t*

- hiszen** conj. ‘as, because (smth obvious)’
- hitegetve** vb. *hisz* ‘to believe’ + caus. -et → vb. *hitet* ‘to make smb believe smth’ + freq. vb.-forming -get + adv. part. -ve result of action or simultaneous actions
- hittem** vb. *hisz* ‘to believe’ + 1st pers. ind. past.
- hogy** adv. interr. ‘how’, conj. ‘that’, ‘if’.
- hogy** short. *hogyan* ‘how’
- hogyha** coloq. conj. syn. *ha* ‘if’, ‘when, once, supposing’
- hold** ‘moon’
- holdat** *hold* ‘moon’ + acc. -at
- holott** adv. arch. ‘where’ || conj. lit. ‘though, but, for, since’
- holtan** *holt* ‘dead’ + adv.-forming -an
- homályként** *homály* ‘blur’ + essive formal -ként ‘as’
- homlokomra** *homlok* ‘forehead’ + 1st pers. sg. single-poss. poss. -om + subl. -ra ‘on[to]’
- huzzá** pron. ‘to it, him, her’
- hull** vb. ‘to fall’, alt. *hullik* + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- hullámzanak** vb. *hullámkzik* ‘to wave, billow, undulate’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.
- hunyorgott** vb. *hunyorg* ‘to squint’ + 3rd pers. sg. ind. past. indef. -rgott
- hús** adj. ‘cool (water, weather)’

I

- idebent** adv. *ide* ‘here’ + *bent* ‘within’
- ifju ifjú** adj., noun ‘young’
- ifjúságod** adj. *ifjú* ‘young’ + noun-forming -ság (state of being): ‘youth’ + 2nd pers. informal sg. single-poss. poss. -od: ‘your childhood’ (informal)
- igazán** adv. ‘really, truly’
- illik** vb. ‘to suit, match, fit’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- ilyen** det. ‘such’
- im** lit., abbrv. *íme* ‘here is, behold’
- imbolygott** vb. *imbolyog* ‘to sway’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. -e
- immár** lit. ‘now, already’

indul vb. ‘to set off, to head, to start’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

ingyen fig. arch. ‘in vain’; usually ‘free of charge’

iramlanak *ir* ‘movement’ + rare instr. vb.-forming *-amlik* (inf.) → ‘to rush, hurry’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-anak*

is doublet of *és* ‘and’, adv. ‘also’

ismer vb. ‘to know’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) ind. pres. indef.

istene *isten* ‘god’ + 3rd pers. sg. sing. poss. *-e*

I

így ‘just so’

J

játszott *játék* ‘game’ + vb.-forming *-szik* → vb. *játszik* ‘to play’ + 3rd pers. sg. ind. past. indef. *-ott*

játszottam vb. *játszik* ‘to play’ + 1st pers. sg. ind. past. *-ottam*

jön vb. ‘to come’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

jönnél vb. *jön* ‘to come’ + 2nd pers. sg. cond. pres. indef.

jós ‘fortunetelle, soothsayer’

K

kabátot *kabát* ‘coat’ + acc. *-ot*

kacagunk vb. *kacag* ‘to laugh (a lot)’ + 1st pers. pl. ind. pres. indef. *-unk*

kapás Farm hand using a hoe, from *kapa* ‘hoe’

kapja vb. *kap* ‘to receive’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

karaj folk. ‘slice’ (syn. *karej*)

karol vb. ‘to put one’s arm around someone’ || lit. ‘to embrace’

kedve *kedv* ‘spirit, humour’, ‘disposition, desire’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-e*

kell aux. vb. ‘must, need to, have to + inf.’

kenyerem *kenyér* ‘bread’ + 1st pers. sg. single-poss. poss.

-em ‘my’

kenyeret *kenyér* ‘bread’ + acc. *-et* → *kenyeret*

kenyeréből *kenyér* ‘bread’ + 3rd pers. single-poss. poss. *-é*
+ elative *-ből* ‘from, out of’

keresek vb. *keres* ‘to seek’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef.

kerül vb. ‘to cost’ + 3rd pers. sg. ind. pres.

kettő ‘two’

kezed *kéz* ‘hand’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. *-ed* ‘your’

kezem *kéz* ‘hand’ + 1st pers. sg. single-poss. poss. *-em* ‘my’

kék ‘blue’

kél vb. ‘to rise’, 3rd pers. sg. ind. pres. def., arch. alt. *kel*

kényedül lit. vb. ‘to indulge’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

képed *kép* ‘picture’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. *-ed*

képeket *kép* ‘picture’ + pl. *-ek* + acc. *-et*

képzelihtesz *kép* ‘image’ + vb.-forming *-zel*: ‘to imagine’ +
pot. *-het* + 2nd pers. sg. ind. pres. *-sz*

képzetet *képzet* ‘idea, image, notion’ + acc. *-t*

kérded arch. vb. *kérd* ‘to ask, to question’ + 2nd pers. sg.
ind. pres. def.

kérdezed vb. *kérdez* ‘to ask’ + 2nd pers. sg. ind. pres.

kérek vb. *kér* ‘to ask for’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ek*
kész adj. ‘done, ready, finished’

ki pron. rel. arch. ‘he who’, alt. *aki* || adv. ‘out[wardly]’

kieszeltem vb. *kieszel* ‘to devise’ + 1st pers. sg. ind. past.
-tem

kinek *ki* pron. rel. arch. ‘he who’ + dat. *-nek* ‘to, for’ →
‘to whom’

kinn ‘outside’

kint adv. ‘outside’

kipörögnek vb. *kipörög* ‘to spin’ + 3rd pers. pl. ind. pres.
indef. *-nek*

kis adj. ‘small’

kisgyerek *kis* ‘small’ + *gyerek* ‘child’

kiülnek vb. pref. *ki* ‘outwardly’ + vb. *ül* ‘to sit’ + 3rd pers.
pl. ind. pres. indef.

kiváltam adv. *ki* ‘out[wardly]’ + vb. inf. *válik* ‘to become’

→ ‘to leave, to stand out, to excel, to separate’ + 1st pers. sg. ind. past. indef.

kivilágított vb. pref. *ki* ‘outwardly’ + *világ* ‘light (arch.), world’ → arch. ‘illumination’ + caus. vb.-forming *-ít* ‘to make smth ...-like’ → ‘to illuminate’ + past part. *-ott*

kívánnak vb. *kíván* ‘to wish’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-nak*

kívül adv. ‘outdoor, outside’

kocska ‘a die’

komoly adj. ‘severe, austere’

konokon adj. *konok* ‘stubborn’ + super. *-on* ‘on (that manner)’

könnyebb adj. *könnyű* ‘easy, light’ + comp. *-ebb* → ‘easier’

könnyen *könnyű* ‘easy, light’ + super. *-en* ‘on’ → ‘effortlessly, easily’

könnyű *könnyű* ‘simple, easy, light’

könnyúség *könnyű* ‘simple, easy, light’ + abst. noun-forming *-ség*

könyöklök *könyök* ‘elbow’ + vb.-forming *-öl* → ‘to rest on one’s elbow’ + 1st pers. sg. ind. pers. *-ök*

könyvet *könyv* ‘book’ + acc. *-et* (low-vowel word)

kötélen vb. *köt* ‘to bind’ + noun-forming *-él* → ‘rope’ + super. *-en* ‘on’

kővek *kő* ‘stone’ + pl. *-ek*

közt post. ‘between, amid’ from *között*: *köz* ‘interval’ + locat. *-ött*

között post. ‘between, amid’, *köz* ‘interval’ + locat. *-ött*

közt post. ‘between, amid’ from *között*: *köz* ‘interval’ + locat. *-ött*

kutya ‘dog’

különös ‘strange’

L

lakom vb. *lak* ‘to dwell’, inf. *lakik*, 1st pers. sg. ind. pres. *-om*

langy arch. poetic *langyos* ‘tepid’

- lapultam** vb. *lapul* ‘to lie low’ + 1st pers. sg. past indef. -*tam*
- lábod** *láb* ‘leg (human, animal), foot’ + 2nd pers. inform. single-poss. poss. -*od*
- lágy** adj. ‘soft’
- lámpa** ‘lamp’
- látom** vb. *lát* ‘to see’ + 1st pers. sg. ind. pres. def.
- láttni** vb. *lát* ‘to see’ + inf. -*ni*
- látszik** vb. *lát* ‘to see’ + vb.-forming -*szik* → ‘to be visible, to appear’
- láttam** vb. *lát* ‘to see’ + short base -*t*, 1st pers. sg. past def. -*tam*
- lázad** vb. *to rebel*, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- lázat** *láz* ‘fever’ + acc. -*at*
- le** comp. ‘down’
- lebeg** vb. *lebeg* ‘to float (in the air)’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- ledőlt** vb. *ledől* ‘to fall down’ + 3rd pers. sg. ind. past indef. -*t*
- lehet** pot. vb. *van*, *lesz* ‘may be, may become’, 3rd pers. sg. ind.
- leheverünk** vb. pref. *le*- completion, downward + vb. *hever* vb. ‘to lie (down)’ + 1st pers. pl. ind. pres. indef. -*ünk*
- lehunyod** vb. pref. *le*- completion, downward + vb. *huny* ‘to close (one’s eyes)’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def.
- lekedet** *lélek* ‘soul’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. -*ed* → *leked* + acc. -*et*
- lelkek** *lélek* ‘soul’ + pl. -*ek* → *lekkek* poss. -*ed* → *leked* + acc. -*et*
- lelkismeret** arch. dial. *lelki* ‘his, her soul’ (alt. *lelke*) + arch. dial. *ismereti* ‘his, her, its knowledge’ (alt. *ismerete*) → ‘(moral) conscience’
- leltár** ‘inventory’
- lengedező** vb. *leng* ‘to swing, sway’ + freq. vb.-forming -*edezik* (unrounded front-vowel) + pres. part. -*ő* → ‘swinging, swaying’

lenézel vb. ‘to look down’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

-el

lennél vb. *van* ‘to be’ || vb. *lesz* ‘to become’ + 2nd pers. sg. cond. pres.

lepkék *lepké* ‘butterfly’ + pl. -k → *lepkék*

lesikáltam vb. pref. *le-* completion, downward + vb. *sikál* ‘to scrub, scour (out)’ + 1st pers. sg. ind. past.def. -am

lestem vb. *les* ‘to spy’ + 1st pers. sg. past indef. -tem

lesz vb. *van* ‘to be’, 3rd pers. sg. ind. fut. indef.

leszedjük vb. pref. *le-* completion + vb. *szed* ‘to take from somewhere, to collect, to take medicine regularly’ → ‘to pick smth off smth, smb’ + 1st pers. pl. ind. pres. def. || 1st pers. pl. subj. def. -jük

leülsz vb. pref. *le-* completion, downward + vb. *ül* ‘to sit’ → ‘to sit down’

levegőben *levegő* ‘air’ + innes. -ben ‘in’

levelek *level* ‘leaf’ + pl. -ek

levesse vb. *levet* ‘to buck, throw off’ + 3rd pers. sg. subj. def.

léha ‘improvident, idler’

locska adj. ‘blethering’

lombok *lomb* ‘foliage, leaves’ + pl. -ok

lombosodnak *lomb* ‘foliage, leaves’ + -os adj.-forming + vb.-forming -odik ‘to become smth’ (here, ‘foliage’) + 3rd pers. ind. pres. indef. → ‘they start to become leaves’

lopcska ‘chuck’ (shoulder meat cut, probably pork)

M

ma ‘today’

macska ‘cat’

magadban *maga* ‘oneself’ + 2nd pers. sg. single poss. -d + iness. -ban ‘in’

magadnak *maga* ‘oneself’ + 2nd pers. sg. single poss. -d + dat. -nak

magadra *maga* ‘oneself, itself’ + subl. -ra ‘onto’

magamban *maga* ‘oneself’ + 1st pers. sg. pers. -m → ‘my-

self' + innes. *-ban* 'in'

magányos adv., adj. *magán* 'separate[ly]' + adj.-forming *-os* → 'lonely (psych.)'

magának pron. refl. 3rd pers. 'himself'

magokat *mag* 'seed' + pl. *-ok* + acc. *-at*

maguknak *mag(a)* 'oneself' + 3rd pers. pl. *-uk* + dat. *-nak*

magyarázat vb. *magyaráz* 'to explain' + noun-forming *-at*

majd adv. 'sometime, later'

maradnál vb. *marad* 'to stay, remain (also state of being)' + 2nd pers. sg. cond. pres. indef.

Marosra prop. noun. *Maros*, a Hungarian and Romanian river + subl. *-ra* 'onto'

már adv. 'already, yet, any more'

más adj. 'other, different' || pron. 'smb/smth else'

másfél adj. *más* 'other, different' + *fél* 'half' → 'one and a half'

egymásról pron. *egymá* 'each other, each one another' + delat. *-ról*

másikát adj. *más* 'other' + noun-forming *-ik* → 'another' + 3rd pers. sg. single-poss. *-a* + acc. *-t* → *-át*

mást adj. *más* 'other, different' + acc. *-t*

mázsa 'quintal'

meg arch. emph. || conj. 'and, plus'

megálltam perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *áll* 'to stand' + 1st pers. sg. ind. past

megcsókolni perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *csókol* 'to kiss' + inf. *-ni*

eleitől *elei* 'beginning, start' + ablat. *-től* 'without, from'

elfárad emph. vb. pref. *meg-* + vb. *fárad* 'to tire, to be tired' + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

meghasadt perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *hasad* 'to crack, split apart' + past part. *-t*

megint *meg* 'again' (short action) + adv.-forming *-int*

megjelent vb. inf. *megjelenik* 'to appear' + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) ind. past. indef.

meglett obs. ‘adult’

megnézzük vb *megnéz* ‘to see, take a look’ + 1st pers. pl. ind. pres. indef.

megöregszel perfect. vb. pref. *meg-* + *öreg* ‘old’ + vb.-forming *-szik* → ‘to grow, become old’ + 2nd pers. sg. inform. pres. indef.

megtört perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *tör* ‘to break, crush’ + past. part. *-t*

megy vb. ‘to go, travel, pass by (of time)’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

meleg adj. ‘warm, hot, heartfelt, cordial’

mellett *mell* ‘breast’ + locat. *-ett* → ‘next to’

melléd post. *mellé* ‘next to’ + 2nd pers. sg. single poss. *-d* → pron. ‘next yo you’

mely lit. ‘which, that’

melybe lit. arch. *mely* ‘which’ + illative *-be* ‘into (the inside of)’

melyben lit. *mely* ‘which, that’ + innes. *-ben* ‘in’

mert conj. ‘because’

még adv. ‘still, moreover, later, sometime’

méra adj. ‘dreamy, pensive’

mérte vb. *mér* ‘to measure (time, length etc.)’ || ‘to strike’ + 3rd pers. sg. ind. past def.

mi ‘what’

miért *mi* ‘what’ + causal-final *ért* ‘for’ → ‘why’

miként *mi* ‘what’ + *-kent* → essive-formal sg. ‘as a, like a’ (task, role, manner) || syn. *hogyan* form. adv. ‘how?, in what way?’ || syn. *ahogyan* form. adv. ‘as, like’

mikor adv. ‘when’

míg lit. adv. ‘as long as, while (of time)’ || ‘until’

mily poetic ‘how ...(!)’

milyen pron. ‘what’

mind pron. sg. ‘all, each of’

minden det. ‘every’

mindenik folk. ‘each, every one’; alt. *mindegyik* \leftarrow *mind* ‘all, every’ + *egyk* ‘one [of]’.

- mindig** *mind* ‘always’ (repetition) + term. ‘until’ *-ig*
minek *mi* ‘what’ + dat. *-nek* → ‘for what’
mint conj. ‘like’ || comp. different degrees ‘than’
mintha *mint* ‘like, as’ + *ha* ‘if’
mit interj. *mi* ‘what’ + acc. *-t*
mivel *mi* ‘what’ + instr. *-vel* ‘with’ || conj. ‘as (because)’
mondottál arch. *mondtál*, vb. *mond* ‘to say, tell’ + 2nd pers. sg. ind. past indef.
most adv. ‘now’
mosolygása *mosolygás* ‘smile’ + 3rd pers. sg. single poss. *-a*
motyogod vb. *motyog* ‘to mumble, mutter’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def. *-od*
mult *múlt* rare, past part. ‘past’, inf. *múlik*
multból *múlt* rare, past part. ‘past’ + elative *-ból* ‘from, out of’
munkások *munka* ‘work’ + noun- and adj.-forming *-s* → *munkás* ‘labourer, worker’ + pl. *-ok*

N

- nagy** adj. ‘great’
nagyon adj. *nagy* ‘great’ + adv.-forming *-on* → ‘very (to a high degree)’
nap *nap* ‘sun, day’
nappal *nap* ‘day’ + instr. *-val* ‘with’ → *nappal*
nappalok *nap* ‘day’ + instr. *-val* ‘with’ → *nappal* + pl. *-ok*
napszamosokhoz *napszámos* ‘day labourer’ + pl. *-ok* + al-lat. *‘-hoz* ‘towards’
napszülte *nap* ‘sun/day’ + vb. *szül* ‘to give birth, bear’ + 3rd pers. sg. ind. past def. *-te*
napvilágra *nap* ‘sun/day’ + *világ* ‘world’ + subl. *-ra* ‘onto’
ne *nem* becomes *ne* in imperative, subjunctive
nevetni vb. *nevet* ‘to laugh’, inf. *nevetni*
néha adv. ‘sometimes’
néhány pron. ‘some (of us, you, them)’
nékünk lit. *néki* (alt. *neki*) ‘to/for him’ + 1st pers. pl. → ‘to us, for us’

néma ‘mute’

néznek vb. *néznek* ‘to look at smth’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-nek*

nézzük vb. *nez* ‘to look at’ + 1st pers. pl. ind. pres. *-jük*

no interj. ‘well, now’

Ny

nyafog vb. ‘to whine’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

nyers adj. ‘raw’

nyirkos adj. ‘humid, damp’

nyomja vb. *nyom* ‘to weigh’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

nyugalmat *nyugalom* ‘serinity, peacefulness’ + acc. *-at*

nyugalom ‘serinity, peacefulness’

nyugodt adj. ‘tranquil, calm’

O

odahallik vb. pref. (adv.) *oda-* ‘there’ + arch. vb. *hallik* syn. *hallatszik* ‘to be able to be heard, to sound, to be audible’

okos *ok* ‘reason, motive’ + ornative *-os* ‘smth with’ → ‘smart, clever, bright’

oly arch. pron. *oly* ‘so’

olyan arch. pron. *oly* ‘such, so’ + deadj. adv.-forming *-an*

olyanigen adj. *olyan* ‘such, so’ + *igen* ‘yes’ → emphatic affirmation, ‘yes indeed, exactly so’

olvassa vb. *olvas* ‘to read’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) subj. indef.

ondoltam vb. *gondol* ‘to think, plan, guess, worry’ + 1st pers. sg. ind. past *-tam*

ott demons. ‘there, over there’

Ó

óriás adj. ‘giant, huge, vast’

Ö

öletem perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *ölöl* ‘to embrace’ + 1st

pers. ind. past

önön arch. emph. poss. adj. by duplication of pers. pron.
 ön (3rd pers. sg.) → ‘one’s own’

öntudat ‘self-awareness’

öreg adj. ‘old’

örök adj. ‘perpetual, eternal’

örökre ‘perpetual, eternal’ + subl. -re ‘onto’

örülj vb. öriül ‘to rejoice’ + 2nd pers. sg. subj. indef. -j

összefogja össze ‘together’ + vb. fog ‘to hold’ + 3rd pers. sg.
 ind. pres. def. -ja

összekent össze ‘together’ + ken ‘smear’ → összeken + 3rd
 pers. sg. past indef. -t

összetört össze ‘together’ + vb. tör ‘to break’ + past. part.
 -t

Ő

ők pron. ‘they’

őrizz vb. őriz ‘to guard’ + 2nd pers. sg. inform. subj. indef.

őrt őr ‘guard’ + acc. -t

őrzi vb. őriz ‘to guard’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. -i

őz roe deer

P

papja pap ‘priest’ + 3rd pers. sg. sing. poss. -ja

paraszt sg. ‘peasant’

pára ‘moisture, mist’

pedig conj. expressing contrast ‘whereas, but, although’
 or addition ‘and (by contrast)’

pihen vb. ‘to rest’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

pihensz vb. ‘to rest’ + 2nd pers. sg. inform. ind. pres. indef.

pihéi pike ‘down, fluff’ + adj.-forming -i

piros ‘red’

pislog vb. ‘to blink’

poros por ‘dust’ + adj.-forming -os → ‘dusty’

porra por ‘dust’ + subl. -ra ‘onto’

porszem por ‘dust’ + szem ‘eye, speck’

puha adj. ‘soft, squishy’

R

rab ‘captive’

rak vb. ‘to put, set’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

raksz vb. *rak* ‘to set up, to build’, 2nd pers. sg. ind. pres. indef. -sz

raktár ‘warehouse, storage room’

ráadásul *ráadás* ‘addition, extra’ + essive ‘as, with the intention of’ -ul

rácsok *rács* ‘grid, grille’ + pl. -ok

ránk pron. *rá* ‘upon, on, unto him’ + 1st pers. pl. poss. single-poss. -nk

rántottam vb. *ránt* ‘to pull (suddenly)’, ‘to fry in bread-crums’ + 1st pers. sg. ind. past. def. -ottam

rászálltak pointed action *rá-* ‘on’ + vb. *száll* ‘to fly, land, to come down’ + 3rd pers. sg. past indef. -tak

ráugrott pointed action *ra-* ‘at’ + vb. *ugrik* ‘to leap/jump’ + 3rd pers. sg. ind. past. indef. -ott → ugrott

reggeli *reggel* ‘morning’ + adj.-forming -i

remélem vb. *remél* ‘to hope’ + 1st pers. sg. ind. pres. def

rend ‘order’

rezgő poetic, arch. vb. *rezg* ‘to tremble, quiver’ (alt. *rezeg*) + pres. part. -ő

rossz adj. ‘bad’

rólad pron. *róla* ‘about, off her’ + 2nd pers. sg.

röfftent *röffen* ‘to grunt once (of a pig)’

S

s poetic abbrv. *es* ‘and’ (does not count as a syllable)

sabadságot *szabad* ‘free’ + -ság (state of being): ‘freedom’ + acc. -at

sárga ‘yellow’

se alt. *sem, sem ..., sem ...* ‘neither ... nor ...’

sebed *seb* ‘wound’ + 2nd pers. sg. single poss. -ed

senkinek pron. *senki* ‘no one, nobody’

semmi ‘nothing’

semmiben *semmi* ‘nothing’ + innes. *-ben* ‘in’

semmjije *semmi* ‘nothing’ + 3rd pers. sg. single-poss. poss. *-je*

semmiképp *semmi* ‘nothing’ + adv.-forming *-képp* ‘in a certain way (-ly), as’, alt. *semmiképpen* → ‘by no means, not at all, in no way’

sikáltam vb. *sikál* ‘to scrub, scour (out)’ + 1st pers. sg. ind. past.def. *-am*

sincs contraction of *sem* (‘not either’) and *nincs* (‘there is not’) → defective vb. ‘there is no ... either, he is not ... either, not have ... either’ (3rd pers. sg. ind. pres. only)

sírni vb. *sír* ‘to cry, weep’ + inf. *-ni*

soha adv. ‘never’

sok adj. ‘much, many, a lot’

sokat *sok* ‘many’ + acc. *-at*

sokba *sok* ‘much, many, a lot’ + illative *-ba* ‘into’

sovány ‘slim, thin’, fig. ‘poor’

sötétben adj., subst. *sötét* ‘dark[ness]’ + iness. sg. *-ben* ‘in’

súlyos *súly* ‘weight’ + adj.-forming *-os* → adj. ‘severe, austere’

sült vb. *süü* ‘to roast’ + past part. *-t*

süt vb. ‘to roast, shine’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

Sz

szabadulsz *szabad* ‘free’ + vb.-forming *-ul* + 2nd pers. sg. ind. pres. indef. *-sz*

szaladsz vb. *szalad* ‘to run’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef. *-sz*

szálló vb. *száll* ‘to fly’ + pres. part. *-ó*

szavára *szó* ‘voice’, ‘word’ + 3rd pers. sg. single poss. *-a* → *szava* + subl. *-ra* ‘by, on[to]’ → *szavára*

szád *száj* ‘mouth’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss.

szálaiból *szál* ‘thread’ + 3rd pers. sg. poss. *-a* + poss. pl. *-i* + elative *-ból* ‘from, out of’

száll vb. ‘to fly, to land, to come down’, 3rd pers. sg. ind.

pres.

szállnak vb. *száll* ‘to fly, land, come down’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

számhoz *száj* ‘mouth’ + 1st pers. sg. single poss. *-m* → *szám* + allat. ‘towards’ *-hoz* → *számhoz*

százannyit *száz* ‘hundred’ + *annyit* ‘that much, as much’ → ‘hundredfold’

szegénységemhez *szegény* ‘poor’ + abst. noun-forming *-ség* + 1st pers. sg. single-poss. *-em* + allat. *-hez* ‘to’

szelid adj. ‘tame (of an animal), gentle’

szemed *szem* ‘eye’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. *-ed* (but plural implied here!)

szemeim *szem* ‘eye’ + 1st pers. sg. mult. poss. *-eim*

szenvedés vb. *szenved* ‘to suffer’ + noun-forming *-és*

szeress-e vb. *szeret* ‘to love’ + 2nd pers. sg. subj. + polar interr. *-e*

szeret vb. ‘to love, like’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) ind. pres. indef.

szereti vb. *szeret* ‘to love’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. *-i*

szeretném vb. *szeret* ‘to love’ + 1st pers. sg. cond. pres. def.

szeretni inf. vb. *szeret* ‘to love’

szerettem vb. *szeret* ‘to love’ + 1st pers. sg. ind. past

széken *szék* ‘chair’ + super. *-en* ‘on’

szél ‘wind’

szénre *szén* ‘coal’ + subl. *-re* ‘onto’

szépen adj. *szép* ‘beautiful’

széthull vb. ‘to fall apart’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

szétosztja vb. pref. *szét-* ‘apart, around’ + *oszt* ‘dispense, divide, deal’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

→ ‘to distrivute, give out’

szigorú adj. ‘severe, strict’

szilánkja *szilánk* ‘chip, shard, splinter’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-ja*

szívem *szív* ‘heart’ + 1st pers. sg. single poss. *-em* ‘my’

szivemhez *szívemhez*: *szívem* ‘heart’ + allat. *-hez* ‘towards’

szíved *szív* ‘heart’ + 2nd pers. sg. single poss. *-ed*

szívesen *szív* ‘heart’ + adj.-forming *-es* + adv.-forming *-en* → ‘heartily, gladly’

szívében *szív* ‘heart’ + poss. *-e* ‘his’ + innes. ‘in’ *-ben*

szomszédunkba *szomszéd* ‘neighbour’ + 1st pers. pl. single-poss. *-unk* + illative *-ba* ‘into’

szorítja vb. *szorít* ‘to press, constrict’, inf. *szorítani* + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

szobában *szoba* ‘room’ + innes. *-ban* ‘in’

szótlan *szó* ‘word, voice’ + privative adj.-forming *-tlan* ‘less’

szösz ‘harl, fluff’

szövedéke *szövedék* ‘fabric, cloth, web’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-e*

szövőszéke *szövő* ‘weaver’ + *szék* ‘chair’: ‘loom’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-e*

szőke adj. *sző* ‘blonde’ + dim. *-ke*

szőtt vb. *sző* ‘to weave’, past part.

szunyókálva vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *szunyókál* ‘to take a nap, to doze off’ + adv.-part. *-va*

születtem vb. inf. *születik* ‘to be born’ + 1st pers. sg. ind. past. indef. *-tem*

szürke adj. ‘grey’

T

tagjaimban *tag* ‘member’ + 1st pers. sg. poss. *-ja* + poss. pl. *-i* + 1st pers. sg. pers. *-m* + innes. *-ban* ‘in’ → *tagjaimban*

takarót vb. *takar* ‘to cover (protect)’ + pres. part. *-ó* → ‘cover, blanket’ + acc. *-t*

talált vb. *talált* ‘to find’ + past part.

tájra *táj* ‘landscape, region’ + subl. *-ra* ‘on[to]’

tárgyat *tárgy* ‘object, thing, subject’ + acc. *-at*

te inform. sg. ‘you’

tedd vb. *tesz* ‘to place, to put’ + 2nd pers. sg. inform. subj. def.

téhettem vb. *tesz* ‘to do’ + poten. *-het* + 1st pers. sg. ind. past

teher ‘burden, freight, load’

teherpályaudvaron *teher* ‘freight’ + *pálya* ‘track’ + *udvar* ‘courtyard’ + super. *-on* ‘on’

tehervonatok *teher* ‘freight’ + vb. *von* ‘to pull, draw’ + noun-forming *-at* → ‘freight train’ + pl. *-ok*

települ vb. ‘to settle (somewhere)’ + 3rd pers. sg. pres. ind. indef.

teljen vb. inf. *tellik* ‘to fill, get filled’ + 3rd pers. subj. indef.

tengerfenékről *tenger* ‘sea’ + *fenék* ‘bottom’ + delat. *-ől* ‘from, about, off’

terád pron. sg. *te* ‘you’ (here emph.) + pron. *rá* + 2nd pers. sg. ‘on, of you’

terheim *teher* ‘freight, burden’ + 1st pers. sg. poss. mult. poss. *-eim* → *terheim*

termő adj. ‘productive (plants, fruits), yielding, fertile, fruitful’

testvér ‘ sibling, sister, brother’

téged pron. *te* ‘you (sg.)’ + acc.

tépem vb. *tép* ‘to tear, rend’ + 1st pers. sg. ind. pres. def. *-em*

tétovázva vb. *tétova* ‘to hesitate’ (inf. *tétovazik*) → adv. part. ‘doing smth hesitantly’

tipegsz vb. *tipeg* ‘to toddle’ + 2nd pers. sg. inform. ind. pres.

tiszta adj. ‘bright’

tisztábban adj. *tiszta* ‘clean, clear’ + comp. *-bb* + deadj. adv.-forming *-an* → ‘more clearly, cleanly’

tolatnak vb. *tol* ‘to reverse, back up’ + caus. *-at* ‘to make smth, smb do smth’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

totyogott vb. *totyog* ‘to toddle’ (syn. *tipeg*) + 2nd pers. form. ind. pres. indef.

tócsába *tócsa* ‘puddle’ + illative *-ba* ‘into’

többe *több* ‘more, several’ + illative *-be* ‘into (the inside of)’

törvényt *törveny* ‘law, principle’ + acc. *-t*

tövéhez *tő* ‘base of the stem of a plant’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-e* ‘of’ → *töve* + allat. *-hez* ‘towards’ → *tövéhez*

tréfát *tréfá* ‘joke’ + acc. *-at*

tudja vb. *tud* ‘to know’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

tudok vb. *tud* ‘to know’ || aux. ‘can + inf.’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*

tünődik *tünődik* vb. ‘to ponder, wonder’

U

udvar ‘yard’

ugrál vb. *ugrik* ‘to jump’ + freq. *-ál* → ‘to bounce, leap (repeatedly)’

urak *úr* ‘master, lord’ + pl. *-ak*

ujsgágot *új* ‘new’ + noun-forming *-ság* (state of being) *rightarrow* ‘newspaper, news, novelty (rare)’ + acc. *-ot*

Ú

úr ‘Lord’ (the Christian god), ‘master’

úgy adv. ‘so (in this/that manner)’; *úgy ... mint ...* ‘like’; *úgy ... ha ...* ‘then ... if ...’

Ü

ügyeskedhet vb. *ügyesked* ‘to be clever’ + 3rd pers. sg. ind. pres. potential *-het*

ütött vb. *üt* ‘to strike’ + 3rd pers. sg. ind. past indef. *-ött*

ütnek vb. *üt* ‘to hit’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-nek*

V

vagónokon *vagón* ‘wagon’ + pl. *-ok* + super. *-on* ‘on’

vagy vb. *van* ‘to be’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

valahol pron. pref. *vala* ‘some-’ + interr. adv. *hol* ‘where?’ → ‘somewhere’

valaki pron. pref. *vala* ‘some-’ + pron. rel. arch. *ki* ‘who (the person(s) that)’ → ‘somebody, someone’

valamelyik pron. pref. *vala* ‘some-’ + interj. *myelik* ‘which, what’ → ‘one, any of’

valamiért pron. pref. *vala* ‘some-’ + *mi* ‘what’ → ‘some-

thing' + causal-final ért 'for' → 'for some reason'

vannak vb. *van* 'to be' + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

vas 'iron'

vasat *vas* 'iron' + acc. -at

vaságyamra *vas* 'iron' + *ágy* 'bed' + 1st pers. sg. single-poss. -am + subl. -ra 'on[to]'

vasútnál *vas* 'iron' + *ut* 'way, road' + adess. -nál 'at, by'

vasszilánk *vas* 'iron' + *szilánk* 'shard'

vágy 'desire, longing'

válaszolhat *válasz* 'reply, answer' + vb.-forming -ol + poten. -hat + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

vált vb. inf. *válik* 'to separate, grow apart' + caus. -t

várod vb. *vár* 'to wait' + 2nd pers. sg. ind. pres. def.

velem pron. *vele* 'with him' + 1st pers. sg. → 'with me'

veretni inf. vb. 'to hammer', alt. *veretés*

versemet *vers* 'verse, poem' + 1st pers. sg. single poss. -em + acc. -et

verset *vers* 'verse, poem' + acc. -et

veszek vb. *vesz* 'to take, grab, buy, get, consider, put on' + 1st pers. sg. ind. pres. indef. -ek

vetettek vb. *vet* 'to sow', inf. *vetni* + 3rd pers. pl. ind. past. indef. -tek

végzem *vég* 'end, finish' + vb.-forming -ez → vb. *végez* 'to finish, end, perform, do' + 1st pers. ind. pres. def -em

véle poetic, arch. form of *vele* 'with him' **véletlen** 'chance'

vén adj. 'old'

vigyázva vb. *vigyáz* 'to protect, pay attention' + adv. part. -va result of action or simultaneous actions

világ 'light (arch.), world'

világít *világ* 'light (arch.), world' + caus. vb.-forming -ít 'to make smth ...-like' + 1st pers. sg. ind. pres. indef. 'to make shine'

vissza adv. 'back[wards]'

visszaadja vb. *visszaad* 'to give back' + 3rd pers. sg. ind. pres. def. -ja

visszajössz vb. pref. *vissza-* 'back-' + vb. *jön* 'to come' +

2nd pers. sg. ind. pres. indef. -sz

virág ‘flower’

volna vb. *van* ‘to be’ + 3rd pers. sg. cond. pres. ‘would be’

volt vb. *van* ‘to be’ + 3rd pers. sg. ind. past indef.

vonat vb. *von* ‘to pull, draw’ + noun-forming *-at* → ‘train’

Zs

zsenge ‘first born, young, immature’

